Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Sant Hipòlit de Voltregà

Sant Hipòlit de Voltregà

Ubicació

Comarca:	Osona
Lloc/Adreça:	Carrer de l'Església, 6
Emplaçament	Al bell mig del casc antic, entre l'anomenada plaça de l'Església i el passatge Parés
Alçada:	532m

Coordenades:

Latitud:	42.01598
Longitud:	2.23726
UTM Est (X):	436847
UTM Nord (Y):	4651832

Classificació

Número de fitxa	08215 - 92
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Barroc Popular
Segle	XVIII
Any	1780
Autoria de l'element:	Josep i Antoni Morató i Sellés, Josep Morató i Codina
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Observacions protecció:	BCIL per Acord Ple Consell Comarcal 18/12/2003 / Núm. CPCC: 276-I
Número inventari	IPA 27250
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Religiós
Titularitat	Privada
Titular:	Bisbat de Vic
Autoria de la fitxa	Adriana Geladó Prat

Data de registre de la fitxa: dj., 20/02/2020 - 01:00

Descripció

Església de grans dimensions i tres naus, amb un absis carrat capçat a tramuntana. La nau central està coberta per una gran volta de canó amb llunetes, dividida en sis trams separats per arcs torals de mig punt, incloent-hi l'espai del presbiteri i el cor. Aquests arcs descansen damunt d'una cornisa profusament motllurada que recorre els murs laterals de la nau, de l'absis i del cor. Les naus laterals, de menors dimensions, integren quatre capelles per banda completament obertes a l'espai interior. Estan cobertes amb voltes d'aresta i s'obren a la nau mitjançant arcs de mig punt amb les impostes motllurades. Separant l'espai destinat a les capelles hi ha esveltes pilastres adossades rematades amb capitells, frisos i cornises motllurades, que enllacen amb la cornisa que recorre els murs de la nau central, del presbiteri i del cor. El temple s'il·lumina mitjançant cinc finestres d'arc rebaixat obertes sota les llunetes de la volta de la nau central i de l'absis. Des de l'absis es pot accedir a la sagristia, situada a la banda de llevant, i a una cambra auxiliar, situada a ponent. Adossada a la banda de llevant de la nau, i amb accés des de la tercera capella lateral, destaca la capella del Santíssim, de grans dimensions i comunicada amb la sagristia mitjançant un passadís amagat amb l'accés integrat al retaule de l'absis. Està coberta amb una volta de canó amb llunetes separada en quatre trams per arcs torals de mig punt, que descansen damunt de pilastres adossades als murs laterals i que estan enllaçades amb una cornisa motllurada. L'espai s'il·lumina mitjançant tres finestres rectangulars amb vitralls acolorits. Als peus del temple destaca el cor, sostingut per una volta rebaixada amb llunetes i delimitat amb una barana de fusta treballada. A la banda de ponent d'aquest espai s'hi ubica el baptisteri i també l'accés al campanar. El campanar presenta una planta quadrada a la base, mentre que el cos superior és octogonal i està dividit en dos volums de diferent tamany. Aquests cossos estan dividits mitjançant cornises motllurades disposades a diferent alçada i presenten grans obertures d'arc de mig punt obertes en quatre dels vuit costats. El cos central està coronat per una cornisa motllurada rematada amb una balustrada superior, de la mateixa manera que les obertures anteriors que també estan protegides amb balustrades, i també compta amb quatre finestres rectangulars situades sota aquestes mateixes obertures. El volum superior està rematat amb una cornisa motllurada i presenta una coberta piramidal de teula àrab, coronada amb una estructura hexagonal de nervis apuntats. Entre els buits de les obertures hi ha rellotges d'esfera circular emblanquinada i amb la numeració de color negre. La façana principal del temple presenta una gran portalada d'arc rebaixat dovellada. Està emmarcada per dues grans pilastres decorades que culminen en un entaulament motllurat amb un espai de timpà central delimitat amb volutes. Aquest timpà està gravat amb la data de construcció de l'església, 1779, i decorat amb una representació dels diferents nuclis del Voltregà acompanyats de diversos motius vegetals i florals. Damunt del timpà hi ha una fornícula d'arc de mig punt amb la imatge de Sant Hipòlit. La fornícula està rematada amb un guardapols ondulant superior i decorada amb petxines i motius vegetals i florals. A la part superior del parament destaca una gran rosetó dovellat i amb el vitrall acolorit. La resta d'obertures es corresponen amb finestres rectangulars emmarcades en pedra. La de la banda de llevant compta amb un rellotge de sol superior reformat. La façana està coronada per una cornisa ondulada rematada amb tres pinacles coronats amb boles superiors.

Observacions:

Unes grans escalinates de pedra donen accés al carrer de l'Església i al temple des del carrer dels Marquesos de Palmerola, salvant així el desnivell existent entre aquestes dues vies (foren bastides a principis del segle XX). D'entre les capelles laterals destaca l'altar de Sant Sebastià (promogut pel gremi de paraires de la vila com a sant protector de les malalties que assolaven tant als seus treballadors com a la resta de la població), l'altar del Sagrat Cor (amb una pintura commemorativa dels estralls causats per l'epidèmia de còlera l'any 1885) i la capella del Santíssim (probablement bastida entre els segles XIX i principis del XX, amb un destacable retaule importat d'Espanya i les relíquies

del sant protector). També destaquen les pintures que presideixen l'absis del temple i els dos bancs inicials situats davant de l'altar major, de fusta treballada.
Durant la primera meitat del segle XX, dins dels estralls causats pel conflicte bèl·lic de la guerra Civil, va desaparèixer el retaule major del temple, datat l'any 1667 i obra dels escultors Farriol i Sunyer. Posteriorment, entre els anys 1992 i 1993, la capella del Santíssim fou restaurada i les pintures del presbiteri també, en aquest cas obra d'Encarna Tolosa. La creu de fusta situada darrera de l'altar major és obra de Pere Criballés. També es va canviar el mecanisme del rellotge del campanar i s'electrificaren les campanes. A principis del segle XXI es van efectuar algunes obres de rehabilitació: es va arrebossar i pintar el temple, es va afegir la figura de Sant Hipòlit al damunt de la porta principal i es va col·locar un nou rellotge al campanar. L'any 2004, l'església va ser declarada Bé Cultural d'Interès Local (BCIL). L'any 2007 es va beneïr i col·locar la imatge de Sant Hipòlit a la fornícula de la façana principal.

Història

Les primeres referències documentals relacionades amb l'existència d'una església a Sant Hipòlit són del segle X. Posteriorment, el segon temple fou aixecat al segle XI (apareix mencionat en un document datat l'any 1057) i va durar fins l'any 1767, quan fou parcialment clausurat en trobar-se en estat ruïnós. Durant aquest període, el temple ja conformava un nucli de població agrupat al seu entorn, amb una sagrera documentada des del segle XII i un fossar. Al llarg del temps, el temple ha patit diverses reformes i rehabilitacions que l'han anat adaptant a les necessitats dels feligresos i als corrents artístics imperants: amb anterioritat al segle XVII es va aterrar una paret que tancava la nau del temple pel costat de llevant i es construí una nau lateral amb una capella dedicada a la Mare de Déu del Roser. Paral·lelament es prolongà la nau primitiva, es disposà el cor al damunt d'aquesta ampliació i es construí una capella dedicada al Sant Crist, tot i que aquestes dues reformes no han estat datades. Durant la segona meitat del segle XVII, la capçalera del temple fou objecte d'importants modificacions que provocaren la desaparició de l'absis romànic i de les dues absidioles laterals, transformant l'espai en l'absis carrat que veiem actualment. A finals de la centúria tenim notícia que la volta del temple estava força degradada (aquesta patologia serà recurrent en aquest edifici). A principis del segle XVIII, el temple fou saquejat i la vila en bona part incendiada per les tropes filipistes dins dels estralls causats a la zona per la guerra de Successió. Posteriorment, segons un plànol de la planta de l'església datat l'any 1759, la construcció tenia una planta de creu llatina i nau única, amb una longitud d'uns 25 metres i una amplada d'uns 8 metres (l'antiga església difícilment arribaria als 20 metres de longitud i amb una amplada de menys de 5 metres). Segons aquest plànol, l'església tenia sis altars: un altar dedicat a Sant Llorenç (de la confraria de paraires de la vila), un altar dedicat a Nostra Senyora del Cor, l'altar del Sant Crist, l'altar de la Mare de Déu del Roser i l'altar dedicat a Sant Joan Baptista, a més de l'altar major. El 25 d'octubre de 1767, el bisbe Sarmentero ordenà la prohibició de celebrar misses a l'església donat el seu mal estat de conservació, tot i que permeté el pas dels fidels a la capella del sant Crist, l'única part de l'edifici que encara es trobava en bon estat. Pel que sembla, les obres de construcció d'un nou temple ja s'havien iniciat uns anys abans, tot i que no havien progressat per la manca d'enteniment entre els diferents estaments de la vila implicats en el projecte (els vilatans en decadència relacionats amb el gremi de paraires i els propietaris rurals econòmicament més ben posicionats). L'any 1769, els obrers de la parròquia encarregaren la represa dels treballs al mestre de cases Antoni Morató i Sellés, germà de Josep Morató, que ja havia redactat alguns informes en relació a l'estat de conservació del temple. Tenim notícia que l'any 1771 les obres avançaven a bon ritme, tot i que poc després, quedaren aturades pel mateix conflicte anterior que va acabar marcant tota la construcció del temple. La represa dels treballs, pels voltants de l'any 1774, la portà a terme el mestre de cases Josep Morató i Codina, fill i nebot dels anteriors. A finals de l'any 1776, l'obra ja estava molt avançada i, en tres anys, quedà enllestida la façana principal que porta esculpida la data de 1779. Es tracta de l'església parroquial més gran del Bisbat de Vic i, segons consta en algunes publicacions, fou consagrada el 12

d'agost de 1780, tot i que aquesta data no està del tot contrastada. L'any 1781, únicament mancava per finalitzar l'obra la construcció d'un dels dos campanars que havien d'emmarcar la façana principal segons el projecte original, el qual no s'arribà a construir mai per les desavinences entre els pagesos i els vilatans.

Bibliografia

ANGLADA I ARBOIX, Emília (2008). Noms propis del Voltreganès. Vic: Eumo Editorial, Centre d'Estudis del Voltreganès, p. 80, 103.
CATALÀ I ROCA, Pere (1990). Els Castells catalans. Vol. IV. Barcelona: Dalmau, p. 848.
DORICO ALUJAS, Carles (1997). "L'església parroquial de Sant Hipòlit de Voltregà a mitjan segle XVIII". Revista Ausa, 139. Vic: Patronat d'Estudis Osonencs, p. 401-406.
ERRA I ZUBIRI, Mª Alba; MIRAMBELL I ABANCÓ, Miquel (1988). "Genealogia de la família Morató, inventari de la seva obra arquitectònica i bibliografia". Revista Ausa, 121. Vic: Patronat d'Estudis Osonencs, p. 143.
GARCÍA HERMOSILLA, Carles [et al.] (2010). Les Masies de Voltregà. Un riu d'història. Vic: Eumo Editorial; Manlleu: Museu Industrial del Ter; Les Masies de Voltregà: Ajuntament de la Masies de Voltregà, p. 102, 126-127, 167, 198.
GAVÍN I BARCELÓ, Josep M. (1984). Osona. Col. Inventari d'esglésies, 15. Barcelona: Pòrtic, p. 129.
ORDEIG I MATA, Ramon (1999). Els comtats d'Osona i Manresa. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, col. Catalunya carolíngia, 4, primera part (p. 987-988).
SERRALLONGA, Joan; VILA, Assumpta; ESPADALER, Ramon (1986). Sant Hipòlit de Voltregà dins la història. Vic: Eumo, p. 42, 60, 61, 74, 75-76, 81, 82, 155, 283-285.
SERRALLONGA, J.; CROSAS, C.; CASAS, P.; SERRA, L. (2014). Sant Hipòlit de Voltregà, l'empenta d'un poble. Vic: Ajuntament de Sant Hipòlit de Voltregà, Eumo Editorial, Museu del Ter, p. 22, 25, 26, 94, 95, 104, 116-118, 133.
SERVEIS TÈCNICS MUNICIPALS (2019). "Catàleg de béns a protegir". Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Sant Hipòlit de Voltregà. Document per a l'aprovació definitiva, setembre 2019. Codi identificador: 20.01.EA.
VICENTE, Mª Teresa; COTS, Sara; SOY, Cristina (1988). "El nostre temple parroquial". <<0,97 km2>>. La revista de Sant Hipòlit de Voltregà, nº 5, octubre 1988, p. 12-14.
VICENTE, Mª Teresa (1992). "El Voltreganès l'any 1808". <<0,97 km2>>. La revista de Sant Hipòlit de Voltregà. Any V, nº 46, agost-setembre 1992, p. 17-18.
Http://invarquit.cultura.gencat.cat/ [Consulta: 20-02-2020].

